

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПОРТИВНИХ ІГОР ТА
ОДНОБОРСТВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

збірник статей міжнародної XIX наукової конференції

03 лютого 2023 р.

Харків
Харківська державна академія фізичної культури
2023

БК 75.0+75.1
УДК 796.072.2

(2023). *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти. Збірник статей міжнародної ХІХ наукової конференції 03 лютого 2023 р., Харків.*

(Укр., англ.)

Видання Харківської державної академії фізичної культури
кафедри спортивних і рухливих ігор та кафедри одноборств

Редакційна колегія:

Помещикова І.П., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, Харківська державна академія фізичної культури (м. Харків, Україна) *відповідальний редактор*

Бойченко Н.В., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, Харківська державна академія фізичної культури (м. Харків, Україна) *відповідальний редактор*

Алексєєв А.Ф., проф., Харківська державна академія фізичної культури (м. Харків, Україна)

Пашков І.М., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, Харківська державна академія фізичної культури (м. Харків, Україна)

Перевозник В.І. кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, Харківська державна академія фізичної культури (м. Харків, Україна)

Тропін Ю.М., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, Харківська державна академія фізичної культури (м. Харків, Україна)

Область і проблематика: У збірнику представлені статті з проблем організації навчально-тренувального процесу в закладах вищої освіти, ДЮСШ; вдосконалення підготовки спортсменів в сучасних умовах; стану фізичної, техніко-тактичної та психологічної підготовленості спортсменів; ефективності змагальних показників; організації патріотичного виховання молоді України в процесі занять єдиноборствами та спортивними іграми; вдосконалення процесу фізичного виховання студентів з використанням єдиноборств та спортивних ігор.

Для аспірантів, докторантів, магістрів, тренерів, спортсменів, викладачів навчальних закладів, вчителів середніх шкіл.

Друкується в авторській редакції

Матеріали включено до бази даних: **Google Scholar**

Адреса редакції: вул. Клочківська, 99, каб. 203, м. Харків, 61168, Україна.

Телефон: +380987747875   **E-mail:** natalya-meg@ukr.net

Електронна версія розміщена на сайті:

<http://journals.uran.ua/pprsievnz/>

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ЄДИНОБОРСТВ

Бойченко Н.В. Аналіз взаємозв'язку рівня фізичної підготовленості з технічними показниками змагальної діяльності дзюдоїстів 19-21 років різних вагових категорій	5-9
Бойченко Н.В., Юй Шань Вивчення особливостей спеціальної фізичної підготовки дзюдоїстів 19-21 року на основі бесід з тренерами-викладачами.....	10-15
Бочаров М.В. Особливості роботи з фехтувальниками у змішаних групах під час воєнного стану.....	16-19
Голоха В.Л. Характеристика технічних дій в боротьбі сумо.....	20-23
Гомела Д.О. Вивчення важливості психологічної підготовки самбістів.....	24-28
Кривенцова І.В., Клименченко В.Г. Особливості дистанційного тренування фехтувальників в умовах воєнного стану.....	29-32
Латишев М.В., Тропін Ю.М., Айварс Каупужс Травматизм в єдиноборствах.....	33-38
Пашков І.М., Керімов Ф.А. Теоретичні та практичні основи тренувальної діяльності в тхеквондо.....	39-43
Пашкова В.І., Пашков І.М. Особливості фізичної підготовки тхеквондистів 15-17 років.....	44-48
Тропін Ю.М., Чорній І.В. Аналіз виступу збірних команд на Кубку світу 2022 року.....	49-54
Ahmedov F. Davlat Bobonov's individual technical-tactical profile....	55-60

РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ СПОРТИВНИХ ІГОР

Дорошенко І., Свасьєв А. Розвиток аматорського футболу в Україні.....	61-64
Дорошенко Е., Підлубний В., Мирний С., Москвітін Д., Щуров М. Фітнес-технології як засіб спортивного тренування футболістів студентських збірних команд.....	65-68
Дорошенко Е., Лукашенко Л., Олійник М., Ганошенко Ю. Значущість ігрових видів спорту для оптимізації оздоровчо-рекреаційної рухової активності студентів медичних закладів вищої освіти.....	69-72
Жукова Г.В., Булгакова Т.М. Віртуальна освіта як частина позаакадемічної освіти майбутніх тренерів спортивних ігор і єдиноборств.....	73-75
Квасниця О.М. Порівняльний аналіз показників змагальної діяльності чемпіона та аутсайдера Six nations championship з регбі-15 сезону 2022 року.....	76-79
Ляхова Т.П. Змагальна діяльність найсильніших гравців першого темпу з волейболу у світовій першості.....	80-83

Аналіз виступу збірних команд на Кубку світу 2022 року

Тропін Ю.М.¹, Чорній І.В.²

¹Харківська державна академія фізичної культури

²Київський університет імені Бориса Грінченка

Анотація. Одним із престижних командним змаганням зі спортивної боротьби є Кубок світу, в якому беруть участь найсильніші збірні команди світу. Проведено аналіз виступів збірних команд на Кубку Світу 2022 року. Встановлено, що на Кубку світу 2022 року була велика конкуренція між збірними командами та помилки допущені борцями в сутичці, могли кардинально впливати на виступ всієї команди та зайняте місце взагалі.

Ключові слова: змагальна діяльність, греко-римська боротьба, Кубок світу, збірні команди.

Вступ. Для досягнення високих спортивних результатів в різних видах єдиноборств треба чітко управляти й планувати навчально-тренувальний процес, при цьому необхідно використовувати передові методики тренування зарубіжних і вітчизняних фахівців цієї галузі (Бойченко, 2017; Катихін, Тропін, & Латышев, 2021; Пашков, 2022; Романенко, Тропін, & Куліда, 2021; Boychenko, 2010; Podrigalo, Volodchenko, Rovnaya, Podavalenko, & Grynova, 2018).

Ефективне та успішне управління спортивною підготовкою неможливо без обґрунтованого прогнозування, яке адекватно сучасному науковому знанню. Головною метою спортивної підготовки висококваліфікованих спортсменів є – успішний виступ на Олімпійських іграх. Постановка цієї мети завжди пов'язана з прогнозуванням високих спортивних результатів. Виявлення талановитих спортсменів та шляхів їх розвитку є одним з найбільш популярних та обговорюваних напрямків в спортивній підготовці (Алексеев, & Романенко, 2004; Бойченко, 2018; Латышев, та ін., 2022; Пашков, 2007; Подригало, Галашко, & Лозовой, 2007; Романенко, & Дьомін, 2021; Boychenko, 2008; Podrigalo, Rovnaya, Synarski, Volodchenko, Volodchenko, & Halashko, 2019).

Вивчення змагальної діяльності, пізнання закономірностей цього процесу дає змогу зробити вагомий внесок у підготовку спортсмена до вищих досягнень (Алексеев, Ананченко, & Голоха, 2021; Бойченко, & Гринь, 2011; Пашков, & Ровний, 2010; Романенко, & Бурдаков, 2018; Тропін, & Бойченко, 2017).

Одним із престижних командним змаганням зі спортивної боротьби є Кубок світу, в якому беруть участь найсильніші збірні команди світу.

Зв'язок роботи з науковими чи практичними завданнями, програмами, планами і темами. Дослідження проводилося відповідно до теми науково-дослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури

«Оптимізація тренувального процесу в єдиноборствах» (номер державної реєстрації 0121U112873).

Мета дослідження: на основі аналізу відеозаписів та протоколів провести аналіз виступу збірних команд на Кубку світу 2022 року з греко-римської боротьби.

Матеріал і методи дослідження. Для вирішення завдань дослідження використовувалися наступні методи: аналіз науково-методичної інформації та узагальнення передового практичного досвіду; аналіз протоколів і відеозаписів змагань борців греко-римського стилю.

Було проведено аналіз виступу збірних команд на Кубку світу 2022 року з греко-римської боротьби в Баку (Азербайджан).

Результати дослідження та їх обговорення. Проаналізувавши науково-методичну інформацію та узагальнив передовий практичний досвід встановлено, що в кожному році загострюється боротьба за призові місця на міжнародних змаганнях в спортивній боротьбі, лідер постійно змінюється, як у спортсменів, так і у країн-учасниць. Все це призводить до необхідності подальшого пошуку нових методів та засобів в системі спортивної підготовки висококваліфікованих борців (Бойченко, & Белянінов, 2017; Голоха, & Романенко, 2021; Латишев, та ін., 2020; Пашков, & Пашкова, 2020; Романенко, та ін., 2020; Woyschenko, Trozin, & Rapov, 2013).

В таблиці 1 представлені результати сутичок між сильнішими збірними командами на Кубку світу 2022 року в Баку (Азербайджан). Перше місце зайняла збірна Ірану, яка одержала перемоги у трьох збірних, друге місце зайняла команда Азербайджану та третє місце – збірна Світу, за яку

Таблиця 1

Результати сутичок між командами на Кубку світу 2022 року в Баку

№	Команди	Результати зустрічей			Бали (Виграли/ Програлаи)	Очки (Виграли/ Програлаи)	Місце	
Група А					Фінали*			
1	Туреччина	-	4:6	7:3	5:5	117-117	62-61	4
2	Іран	6:4	-	8:2	5:5	138-99	76-47	1
3	Киргизстан	3:7	2:8	-	10:0	55-99	76-57	5
Група Б					Фінали*			
4	Азербайджан	-	10:0	5:5	5:5	67-60	99-40	2
5	Сербія**	0:10	-	0:10	0:10	0-0	0-150	6
6	Збірна Світу	5:5	10:0	-	5:5	67-69	91-41	3

Примітка: Фінали*: за 1 місце – Іран – Азербайджан; за 3 місце – збірна Світу – Туреччина, за 5 місце – Киргизстан - Сербія. ** - збірна Сербії знялась з змагань та їй була зарахована поразка.

виступали борці з різних країн. Напороджені сутички відбувалися між збірними Іран – Азербайджан, Туреччина – збірна Світу, Азербайджан – збірна Світу, вони закінчили по загальним зустрічам з однаковим рахунком – 5:5 та переможець визначався за додатковими показниками (очками). Це дає

можливість стверджувати, що на Кубку світу 2022 року була велика конкуренція між збірними командами та помилки допущені борцями в сутички, могли кардинально впливати на виступ всієї команди та зайняте місце взагалі.

Як видно з таблиці 2, борці збірної Ірану здобули 19 перемог з 30 проведених сутичок та посіла перше місце. Серед перемог на «туше» та по балах у іранців теж спостерігається помітна перевага – 7 сутичок, потім у команди Туреччини – 3 зустрічі, у збірної Світу та Азербайджану по 2 дострокової перемоги, а у команди Киргизстану одна. Також, спортсмени збірної Киргизстану найчастіше програвали в проведених сутичках на «туше» та по балах – 6 разів, потім борці Туреччини – 4 рази, представники збірної Світу та Азербайджану – по 2 рази, а у спортсменів команди Ірану однак дострокова поразка в сутичках. Треба зазначити, що збірна команда Сербії знялась з змагань та їй були зараховані поразки в усіх сутичках.

Таблиця 2

**Розподіл сутичок відповідно з результатом на Кубку світу
2022 року в Баку**

Місце	Команди	Кількість Сутичок	Число перемог			Число поразок		
			Т	ЧБ	Б	Т	ЧБ	Б
1	Іран	30	1	6	12	-	1	10
2	Азербайджан	20	1	1	8	1	1	8
3	Збірна Світу	20	2	-	8	1	1	8
4	Туреччина	30	1	2	13	1	3	10
5	Киргизстан	20	-	1	4	2	4	9
6	Сербія *	0	-	-	-	-	-	-

Примітка: Т - «туше», ЧБ - чисто по балам, Б - по балам; * - збірна Сербії знялась з змагань та їй була зарахована поразка.

Аналізом змагальної діяльності в різних видах боротьби займалися багато науковців, так були проведені дослідження спортивних кар'єр спортсменів високого класу (Латишев, & Тропін, 2020), вивчився вплив правил на різні види спортивної підготовленості (Бартік, Бойченко, & Куриленко, 2014; Шандригось, та ін., 2021), складалися модельні характеристики змагальної діяльності (Бойченко, та ін., 2020; Тропін, & Пашков, 2015), аналізувалися виступити збірних команд (Бойченко, 2022; Латишев, та ін., 2020; Panov, and et al., 2015; Tropin, Ponomarev, & Beletskiy, 2015) та провідних борців Світу (Голоха, Романенко, & Тропін, 2022; Pashkov, and et al., 2021).

Висновки. Провівши аналіз науково-методичної інформації та узагальнив передовий практичний досвід встановлено, що в кожному році загострюється боротьба за призові місця на міжнародних змаганнях в спортивній боротьбі, лідер постійно змінюється, як у спортсменів, так і у країн-учасниць. Все це призводить до необхідності подальшого пошуку нових методів та засобів в системі спортивної підготовки висококваліфікованих борців.

Виявлено, що на Кубку світу 2022 року була велика конкуренція між збірними командами та помилки допущені борцями в сутички, могли кардинально впливати на виступ всієї команди та зайняте місце взагалі. Це зазначено, що три зустрічі між збірними командами закінчились з рівним рахунком, перемога в них визначалася за додатковими показниками (очками).

Література:

- Алексеев, А.Ф., Ананченко, К.В., & Голоха, В.Л. (2021). Мотивація та психоемоційний стан в змагальній діяльності дзюдоїстів-ветеранів. *Єдиноборства*, 1, 4-12.
- Алексеев, А.Ф., & Романенко, В.В. (2004). Совершенствование методики обучения техническим приёмам в таэквон-до на основе анализа соревновательной деятельности квалифицированных спортсменов. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 9-С, 92-94.
- Бартік, П., Бойченко, Н.В., & Куриленко, М.М. (2014). Особливості змагальної діяльності в спортивній боротьбі. *Проблеми розвитку спортивних ігор і єдиноборств в вищих навчальних закладах*, 1, 18-22.
- Бойченко, Н.В., & Гринь, Л.В. (2011). Техніко-тактичні показники змагальної діяльності єдиноборців. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, 1, 10-13.
- Бойченко, Н.В., & Белянінов, Р.І. (2017). Показники змагальної діяльності борців. *Єдиноборства*, 1, 23-26.
- Бойченко, Н.В. (2017). Модель техніко-тактичної підготовки каратистів «силової» та «темпової» манер ведення поєдинку. *Єдиноборства*, 1, 11-14.
- Бойченко, Н.В., Чертов, І.І., Пирог, Ю.А., & Алексеев, А.Ф. (2020). Аналіз показників змагальної діяльності висококваліфікованих дзюдоїсток легких вагових категорій. *Єдиноборства*, 4-12.
- Бойченко, Н.В. (2022). Медальний залік країн-учасниць змагань з дзюдо, які входили в програму літніх Олімпійських ігор 1964-2020 рр. *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор і єдиноборств у вищих навчальних закладах*, 1, 5-8.
- Бойченко, Н.В. (2018). Прогнозування технічної майстерності єдиноборців 15-16 років. *Єдиноборства*, 1, 4-12.
- Голоха, В.Л., & Романенко, В.В. (2021). Аналіз виступу борців на Чемпіонаті України 2020 року з вільної боротьби. *Єдиноборства*, 1, 12-19.
- Голоха, В.Л., Романенко, В.В., & Тропін, Ю.М. (2022). Аналіз змагальної діяльності українських борців вільного стилю на Чемпіонаті світу U-23 в 2021 році. *Єдиноборства*, 2(24), 4-16.
- Катыхин, В.Н., Тропин, Ю.Н., & Латышев, Н.В. (2021). Профили сильнейших бойцов смешанных единоборств ММА. *Єдиноборства*, 1(19), 22-32.
- Латышев, Н.В., & Тропин, Ю.Н. (2020). Анализ спортивных карьер олимпийских чемпионов в греко-римской борьбе. *Єдиноборства*, 1(15), 22-34.
- Латышев, Н.В., Шандригось, В.И., Тропин, Ю.Н., Квасница, О.М., & Головач, И.И. (2020). Женская борьба: анализ результатов выступления сборной команды Украины. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць*, 9(28), 237-244.
- Латышев, Н.В., Поляничко, Е.Н., Юшина, Е.В., Еретик, А.А., & Барабаш, О.В. (2020). Анализ результатов выступления сборной команды Украины по вольной борьбе в преддверии Олимпийских игр 2020. *Єдиноборства*, 2(16), 35-43.
- Латышев, М.В., Лахтадир, О.В., Чорній, І.В., Цісар, В.В., & Катихін, В.М. (2022). Важливість досягнень серед кадетів та юніорів у греко-римській боротьбі. *Єдиноборства*, 2(24), 48-61.
- Пашков, І.М., & Ровний, А.С. (2010). Ефективність змагальної діяльності спортсменів спеціалізації тхеквондо (ВТФ). *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 4, 60-63.

- Пашков, И.Н. (2007). Моделирование соревновательной нагрузки в тренировочном процессе юных тхэквондистов. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 12, 53-61.
- Пашков, І.М., & Пашкова, В.М. (2020). Особливості техніко-тактичної підготовки в єдиноборствах. *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор і єдиноборств у вищих навчальних закладах*, 1, 29-32.
- Пашков, І.М. (2022). Особливості змагальної діяльності в тхеквондо. *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор і єдиноборств у вищих навчальних закладах*, 1, 26-29.
- Подригало, Л.В., Галашко, А.И., & Лозовой, А.Д. (2007). Сравнительная оценка антропометрического развития спортсменов силовых видов спорта. *Педагогика, психология и медико-биологические проблемы физического воспитания и спорта*, 3, 107-111
- Романенко, В.В., Голоха, В.Л., Алексєєв, А.Ф., & Коваленко, Ю.М. (2020). Методика оцінки змагальної діяльності однокорців з використанням комп'ютерних технологій. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 6 (80), 65-72..
- Романенко, В.В., & Бурдаков, И.В. (2018). Временные характеристики основных соревновательных действий в тхэквондо. *Єдиноборства*, 49-57.
- Романенко, В.В., & Дьомін, С.О. (2021). Вдосконалення спортивного поєдинку кікбоксерів-юніорів за рахунок розвитку специфічних сприйняття. *Єдиноборства*, 60-70.
- Романенко, В.В., Тропін, Ю.М., & Куліда, А.О. (2021). Аналіз змагальної діяльності кваліфікованих тхеквондистів-юніорів. *Єдиноборства*, 3(21), 44-59.
- Тропин, Ю.Н., & Пашков, И.Н. (2015). Особенности соревновательной деятельности высококвалифицированных борцов греко-римского стиля различных манер ведения поединка. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 3, 64-68.
- Тропин, Ю.Н., & Бойченко, Н.В. (2017). Техничко-тактичєское мастерство борца. *Єдиноборства*, 78-81.
- Шандригось, В.І., Латишев, М.В., Розторгуй, М.С., & Первачук, Р.В. (2021). Динаміка кількості вагових категорій в жіночій боротьбі. *Єдиноборства*, 1(19), 79-89.
- Boychenko, N. (2008). Ways of improving technical preparation of combat sportsmen. *Pedagogika, psihologia ta mediko-biologicni problemi fizicnogo vihovanna i sportu*, 2, 19-21.
- Boychenko, N. (2010). Methodical peculiarities of technique-tactic sportsmanship of combat sportsman with the help of technical means. *Fiziceskoe vospitanie studentov*, 1, 7-10.
- Boychenko, N.V., Tropin, Y.M., & Panov, P.P. (2013). Technique and tactics in wrestling. *Fizicheskoe vospitanie i sport v vysshikh uchebnykh zavedeniyakh: Sbornik statey IKh mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsii, 23–24 aprelya 2013 goda*, 52-56.
- Panov, P., Tropin, Y., Ponomaryov, V., & Beletskiy, S. (2015). Speech teams of wrestling at the European Nations Cup 2015. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 6(50), 89-92.
- Pashkov, I., Tropin, Y., Romanenko, V., Goloha, V., & Kovalenko, J. (2021). Anlysis of competitive of highly qualified wrestlers. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 9(5), 30-39.
- Podrigalo, L.V., Volodchenko, A.A., Rovnaya, O.A., Podavalenko, O.V., & Grynova, T.I. (2018). The prediction of success in kickboxing based on the analysis of morphofunctional, physiological, biomechanical and psychophysiological indicators. *Physical education of students*, 22(1), 51-56.
- Podrigalo, L., Rovnaya, O., Cynarski, W. J., Volodchenko, O., Volodchenko, J., & Halashko, O. (2019). Studying of physical development features of elite athletes of combat sports by means of special indexes. *Ido Movement for Culture*, 19(1), 51-57.
- Tropin, Y., Ponomaryov, V., & Beletskiy, S. (2015). Analysis of the performance of national teams in Greco-Roman wrestling at the World Cup 2015. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 2(46), 181-184.

Відомості про авторів:

Тропін Юрій Миколайович -

к.фіз.вих., доцент кафедри одноборств

<http://orcid.org/0000-0002-6691-2470>

E-mail: tyn.82@ukr.net

Харківська державна академія фізичної культури

Чорній Ілона Василівна –

старший викладач кафедри спорту та фітнесу

<https://orcid.org/0000-0001-7138-2323>

E-mail: i.chornii@kubg.edu.ua

Київський університет імені Бориса Грінченка

Надійшла до редакції 12.12.2022 р.